

YLEISEN VALTIO-OPIN LAITOS

14.9.2005

Yleisen valtio-opin laitos on ollut valtakunnallinen koulutuksen laatuyksikkö 2004-2006. Laitos kiteytti vuoden 2002 esityksessään koulutuksen vahvuudet kolmeen: (1) pitkäjänteinen työ opetuksen ja oppimisen edellytysten kehittämiseksi, (2) opetuksen ja opiskelun monipuolisuus, ajankohtaisuus ja kansainvälisyys, (3) toimivat ratkaisut opetuksen ja opiskelun laadun arvioinnissa ja kehittämisessä yhdistyneenä koulutuksen korkeaan tuottavuuteen. Laitoksen omaa käsitystä tuki myös Helsingin yliopiston tutkintojen ja koulutuksen kansainvälisen arvioinnin (2001) myönteinen tulos: ”a very successful teaching department”, ”a broad commitment to teaching”. Jo ennen vuotta 2002 yliopisto oli esittänyt laitosta koulutuksen laatuyksiköksi kahdesti (1996, 1999). – Tässä esityksessä ei kuvata kehitystä laatuyksiköksi vaan keskitytään uuteen toimintaan ja sen kytkentöihin kehitystyön pitkään linjaan.

Laatuyksikkökauden aikana laitos on kohdentanut aiemmassa esityksessä mainitulla tavalla kehittämistyön strategisen painopisteen (1) uuden teknologian yhä laadukkaampaan käyttöön koulutuksessa, (2) koulutusyhteistyön syventämiseen ulkomaisten ja kotimaisten yliopistojen kanssa, sekä (3) jatkokoulutukseen. Myös Korkeakoulujen arviointineuvoston edellisellä hakukierroksella esittämä arviointi toiminnan kehittämistarpeesta on otettu huomioon. Laitos on luonut entistä kiinteämpiä suhteita opetuksen ja työelämän välille sekä edistänyt opettajien yliopistopedagogisia valmiuksia. Samalla on aiempaa kehitystyötä jatkettu ja syvennetty. Kurssisivustoa on monipuolistettu ja siihen on integroitu Oodi-perusteinen kurssi-ilmoittautuminen ja opintosuoritusmerkintöjen automaattinen koostaminen. Opettajien ruutiinistöä on näin voitu vähentää. Samalla on luotu perusmalleja koko yliopiston tietoverkkojen hyödyntämiselle. Mittava, tuore tasa-arvoprojekti on myös tuonut uusia haasteita laitoksen käytäntöjen kehittämiseksi osoittamalla, että myös tasa-arvo on koulutuksen laatua.

Esitys koulutuksen laatuyksiköksi on laadittu opettajien ja opiskelijoiden yhteistyönä elo-syyskuussa 2005. Esitys on tehty työryhmässä, johon kuului kolme opettajaa ja kaksi opiskelijaa. Esitystä on käsitelty laitoskokouksessa. Esitys perustuu osin tutkintorakenneuudistuksen yhteydessä työryhmissä ja laitoskokouksissa muotoutuneisiin ajatuksiin. Opiskelijat ovat lisäksi kirjoittaneet oman, hyvin myönteisen lausuntonsa, joka sisältyy yliopiston valmisteluaineistoon. – Laitoksen koulutustoimintaan voi tutustua laitoksen kotisivuilla: <http://www.valt.helsinki.fi/vol/index.htm>.

KOULUTUSTEHTÄVÄ: KOULUTUKSEN TAVOITTEET

Koulutuksen yleistavoitteena on tieteelliseen ajatteluun kuuluvien tietojen, taitojen ja arvojen oppiminen. Tavoiteasettelussa ei ole nähty tarvetta uudelleenarviointiin.

Tiedollisena tavoitteena on luoda edellytykset syvälliselle oman alan hallinnalle. Tähän sisältyy olennaisena osana tutustuminen erilaisiin poliittisiin kulttuureihin. Tutkintorakenneuudistuksen myötä on yritetty löytää entistä parempi tasapaino kumulatiivisen oppimisen ja omakohtaisen kiinnostuksen mukaan muotoutuville opinnoille.

Taidollisena tavoitteena on tieteellisen tutkimuksen perusvalmiuksien oppiminen. Olennaista on kyky abstraktiin ajatteluun, asiayhteyksien hahmottaminen, tieteen logiikan ja menetelmien omaksuminen sekä kyky arvioida tiedon pätevyyttä. Kun tämä toteutuu suhteessa oman alan asiantuntijuuden kehittämiseen, syntyy työelämässä arvokas analysointikyky ja valmius jatkuvaan uuden oppimiseen. Tutkimustaitoa kehitetään edistämällä oppimistaitoa sekä sitä vahvistavien välineellisten taitojen (tv-taidot, kielitaito, viestintätaidot) karttumista.

Arvoja koskevana tavoitteena on korostaa eettisten valintojen merkitystä sekä tutkimustiedon muodostamisessa että monikulttuurisissa ammattikäytännöissä. Uuden tiedon arvostaminen ja vanhojen totuuksien epäily pyritään sitomaan läpäisyperiaatteella osaksi opettamista ja opiskelua. Tämä toteutuu opetuksessa, jossa korostetaan opiskelijoiden yhteistyötaitoja sekä kykyä luovuuteen, kriittisyyteen, vastuullisuuteen ja muutosvalmiuteen.

Valmiuksia tehokkaaseen toimintaan kansainvälistyvässä maailmassa kehittävät oppisisältöjen ohella opetuksessa käytettävät menetelmät. Periaatteena on luoda opetustilanteiden sijasta oppimistilanteita, joissa oppiminen perustuu *opiskelijoiden aktiiviseen osallistumiseen, tutkimalla oppimiseen ja oman osaamisen arvioimiseen*. Itsenäisen työskentelyn ohella käytetään pienryhmätyöskentelyä, johon yhdistetään esiintymisvalmiuksien kehittäminen. Ulkomaalaisille suunnattu poikkeuksellisen laaja englanninkielinen opetus on pääosin yhdistetty suomalaisten opiskelijoiden opetukseen, mikä lisää oppimisympäristön kansainvälisyyttä ja *monikulttuurisuutta*. Vierailujen, harjoitustöiden, työharjoittelun sekä alumnitoiminnan kautta tutustutaan siihen kansalliseen ja kansainväliseen toimijaverkostoon, joka on laitoksen tutkimuskohteena. Tämän ja uuden (2005) työelämäorientaation koulutuksen myötä tulevat tutuksi niin yhteiskunnalliset ongelmat globaalilla ja paikallisella tasolla kuin tulevat työnantajat.

KOULUTUKSEN TOTEUTUS: YHTEYS SYVÄLLISEEN OPPIMISEEN JA AKATEEMISEEN ASIAANTUNTIJUUTEEN

Korkea tuottavuus jatkuu. Valtio-oppia opiskelee vuosittain vajaat 700 pääaineopiskelijaa ja erilliset opintokokonaisuudet mukaan lukien yli 2000 sivuaineopiskelijaa. Maisterin tutkintoja on valmistunut 1996 lähtien 50-71 vuodessa (ruotsinkielisiä 5-15, ulkomaisia 4-6). Vuosina 1992-94 määrä oli runsaat neljäkymmentä. Laitoksen opintoviikkojen määrä on noussut huomattavasti aikavälillä 1996-2004 (7200:sta 15302:een), mikä on opettajaa kohden laskettuna suurin tiedekunnassa (1999-2003 keskimäärin 829 ov/opettaja/v ja 1045 vuonna 2003).

Intersektio-opetus arvioidaan uudelleen. Vuosina 1999-2001 toteutettiin erillisrahoituksen avulla hanke, jossa yhdistettiin laitoksen eri opetuslinjoilla annettua hallinnon ja organisaatioiden, kansainvälisen politiikan (maailmanpolitiikan) ja yleisen valtio-opin (politiikan tutkimuksen) opetusta yhden opetustapahtuman sisään kuitenkin häivyttämättä teoriaperustan itsenäisyyttä. Edelleenkin tavoitteena on risteyttää (intersektio) linjat sopivissa opetussisällöissä yhdistämällä poliittinen, hallinnollinen, kansallinen ja kansainvälinen näkökulma.

Intersektio-opetusta annetaan systemaattisimmin kolmessa opintojaksossa: johdatus valtio-oppiin, Suomen poliittinen järjestelmä ja EU sekä vallan tutkimus. Suomen poliittisen järjestelmän laaja verkko-oppikirja (ks. alla) nojaa samaan ajattelutapaan. Laitos on hyödyntänyt kokemuksiaan vaativasta intersektio-opetuksesta ja kohdentanut sitä osin uudestaan. Oppimisen kumulatiivisuuden tukemiseksi tutkielmaseminaarit järjestetään nyt linjakohtaisesti. Intersektio-opetus on edelleen tärkeä osa laitoksen *strategista opetusprofiilin kehittämistä*, jonka taustana ovat laitoksen vahvuudet. Laitoksen tutkimuksellinen monialaisuus integroidaan näin osaksi opetusohjelmaa toteuttamalla monitieteisen opetuksen periaatteita.

Vaihtoehtoiset opinnot uudistetaan. 1980-luvulta lähtien käytössä on ollut opiskelusuunnitelma, joka on mahdollistanut *yksilöllisten opintopolkujen* suunnittelun opettajan ja opiskelijan yhteistyönä. Syksystä 2005 lähtien vaihtoehtoisuuden aluetta on täsmennetty tukemaan oppimisen syvällisyyttä ja kumulatiivisuutta tutkielmanteon ongelmien välttämiseksi.

Opiskelijavalinta on uudistettu 2005 opintolinjakohtaiseksi, koska opintolinjan valinnan ennakoimattomuus myöhemmässä vaiheessa on aiheuttanut opetuksen tarjonnan ja kysynnän yhteensovitusongelmia (mm. ylisuuret ryhmäkoot). Yksilölliset opintopolut mahdollistavaa valinnaisuutta halutaan silti korostaa. Kaksi linjaa sallii kandidaatin tutkinnossa opin-

toja toisilta linjoilta ja yksi linja on rakentanut ohjelmaansa kolme erikoistumisaluetta. Maisteriopinnoissa sama valinnaisuusrakenne jatkuu. Lisäksi niihin sisältyy verrattain paljon (24-35 op) vapaita opintoja verrattuna monien muiden oppiaineiden maisteritutkintojen vahvaan pääainekeksisyyteen. Kandidaattitutkielmaseminaareja on vuosittain 6-7 (yksi englanninkielinen), pro gradu –tutkielmaseminaariryhmiä 7-8 (yksi englanninkielinen, yksi ruotsinkielinen), jatkokoulutusseminaareja neljä (yksi englanninkielinen, yksi ruotsinkielinen). Opiskelijalla on mahdollisuus valita ryhmänsä ja vaikuttaa ohjaajan valintaan. Opiskelija saa myös entistä enemmän tukea valinnoilleen uusien HOPS-käytäntöjen myötä (ks. alla).

Monimuoto-opetus vakiintuu. Opinnot on muodostettu aiempaa laajemmiksi kokonaisuuksiksi. Samalla on pysyvästi vähennetty opetuksen tenttivaltaisuutta ja lisätty pienryhmäopiskelua. Opiskeluun on sisällytetty esseiden, luentopäiväkirjojen, harjoitustöiden ja esitelmien kirjoittamista jo ensimmäisistä kursseista lähtien. Samalla kurssilla on käytetty monia opetusmenetelmiä: opettajan luennot, ulkopuolisten asiantuntijoiden luennot, parikeskustelut, avoaineistot luennolla, harjoitustyöt (yksilöllisinä suorituksina, paritöinä ja ryhmätöinä), esitelmät, keskustelut (myös verkossa), nauhoitetut luennot verkossa, tiedonhakutehtävät, ekskursionot, opiskelijoiden vertaisarviot, itsearviot ym. Tvt:n hyödyntäminen on kasvanut kaiken aikaa. Opettajien henkilökohtaisesti opiskelijalle antama palaute oppimisesta on liitetty osaksi avainkursseja. Käytännöt ovat vakiintuneet, mutta kurssikohtaisesti suoritustavat muuttuvat osin opettajien vaihtumisen johdosta.

Esimerkkeinä kursseista voidaan mainita monena vuotena järjestetty ”Public Administration and Public Space”- kurssi sekä joka vuosi järjestettävä ”Kvalitatiiviset menetelmät – haastattelu”-kurssi. Edellinen kurssi sisältää luentoja (laitoksen opettaja sekä Erasmus-vaihtopettaja); kurssilaiset lukevat kirjallisuutta ennen jokaista luentoa ja kirjoittavat lopuksi itsenäisen esseen (20 s.); kurssilla käytetään systemaattisesti valokuvia havainnollistamisen välineenä sekä tarkastellaan julkista tilaa aidossa ympäristössä (osa luennoista pidetään ulkona). Haastattelu-kurssi toimii tutkimusprojektina; kurssin vetäjä johtajana ja ryhmän jäsenet tekevät itsenäisiä, tutkimusmenetelmäkirjallisuuteen perustuvia tehtäviä hankkeen eri vaiheista; lopuksi harjoitustyö itse kerätystä haastatteluaineistosta (puoluesihteerit, virkamies- ja liike-mieseliitti); jokaisesta harjoitustyöstä on henkilökohtainen palauteistunto; osa tehtävistä tehdään työpareina; toisinaan lisäkurssi tekstiaineiston tietokoneavusteisesta käsittelystä ATLAS-ohjelmalla. Monimuoto-opetus on selvästi kohentanut opiskelumotivaatiota.

Monitieteiset opintokokonaisuudet menestyvät. Laitoksen aloitteesta on perustettu kolme erillistä opintokokonaisuutta: kansainvälisten tehtävien opintokokonaisuus vuonna 1995, johtamisen sivuainekokonaisuus (JOS) vuonna 1999 ja EU-sivuainekokonaisuus vuonna 2001 (nytemmin EU-opintokokonaisuus).

Kansainvälisten tehtävien opintokokonaisuuteen (35 ov, 60 op) on otettu 20-30 opiskelijaa vuosittain erityisellä hakumenettelyllä. Luonteeltaan monitieteinen kokonaisuus tuottaa valmiuksia kansainvälistyvään työelämään. Kokonaisuuteen sisältyy kieliopintoja. Opintokokonaisuuden tulevaisuus on harkinnassa, sillä opintojen laajuus vaikeuttaa normaalikoisten tutkintojen suorittamista uudessa tutkintorakenteessa.

Johtamisen sivuainekokonaisuus (JOS) on tarkoitettu kaikille yliopiston opiskelijoille. Päävastuun opetuksesta kantaa valtio-opin laitos (11 opintojaksoa). Kokonaisuus toteutetaan yhteistyössä sosiaalipsykologian, viestinnän ja yhteiskuntahistorian laitoksen kanssa (kullakin 1 jakso). Johtamisen opiskelu lisää *tutkintojen työmarkkina-arvoa*, sillä suuri osa eri tiedekunnista valmistuvista joutuu työelämässään tekemisiin johtamisen kanssa. Opetus poikkeaa kauppakorkeakoulujen johtamisopetuksesta, sillä ideana on osoittaa johtamismuotojen sijoittuminen ulottuvuuksille ’julkinen – yksityinen’ ja ’kansallinen – kansainvälinen’ ja tuoda esiin myös yhteiskuntakriittisiä näkökulmia managerialismiin. Kokonaisuus ajankohtaistaa ja

käytännöllistää monen oppiaineen opiskelusta syntyvää generalistipätevyyttä tavalla, joka *lisää oman pääaineen opintojen yhteiskunnallista vaikuttavuutta*. Johtamista on mahdollista opiskella laajan sivuaineen verran (60 op). Kysyntä on osoittautunut suureksi: ryntäysvaiheen jälkeenkin opinnot aloittaa edelleen joka syksy lähes 300 opiskelijaa.

EU-opintokokonaisuus soveltuu sivuaineeksi erityisesti valtiotieteellisessä ja oikeustieteellisessä tiedekunnassa, mutta opinto-oikeus on myös muilla. Tavoitteena on luoda opiskelijoille paremmat valmiudet Euroopan unioniin liittyviin työtehtäviin. Kokonaisuus perustettiin laitoksen aloitteesta vahvistamaan opetuksen monitieteisyyttä. Laitoksen opetusosuus on ollut vahva, ja laitos on koordinoanut kokonaisuutta. Muut opetusta antavat tahot ovat sijoittuneet kolmeen eri tiedekuntaan: valtiotieteellinen (kansantalous, sosiaalipolitiikka, sosiologia, yhteiskuntahistoria), humanistinen (Renvall-instituutti) ja oikeustieteellinen tiedekunta (eurooppaoikeus). Syksystä 2005 kokonaisuuteen on tullut mukaan teologinen sekä maa- ja metsätaloustieteellinen tiedekunta. Samalla koordinaatiovastuu on siirtynyt alusta asti laitoksen yhteistyökumppanina toimineelle Eurooppa-tutkimuksen verkostolle. Kokonaisuutta voi opiskella laajan sivuaineen verran (60 op). Opinnot on aloittanut yli 400 opiskelijaa.

EU-opintokokonaisuus syntyi jatkokehityksenä laitoksen vuonna 1996 käynnistämälle EU:n päätöksentekoa koskevalle tutkimus- ja opetusohjelmalle, jonka vakiintuminen johti *Eurooppa-tutkimuksen keskuksen* perustamiseen vuonna 2001. Keskuksen toiminnassa yhdistetään tutkimus ja opetus sekä yliopiston ulkopuolisten asiantuntijayhteyskierrosten rakentaminen. EU-tutkijat osallistuvat kaiken aikaa sekä perus- että jatko-opiskelijoiden ohjaukseen. EU-painotteisen ohjelman myötä on syntynyt useita muotoja laitoksen koulutuksen luoman generalistipätevyyden ajankohtaistamiseksi ja käytännöllisen relevanssin osoittamiseksi.

Tutkielmatyö kehittyy. Laitos on kehittänyt pro gradu –tutkielmien ohjausta systemaattisesti jo 2000-luvun alusta Tutkielmien tukiohjaus –hankkeessa (TUTTU), mutta uuden tutkintorakenteen myötä lisähaasteeksi on tullut kasvava kandidaatin tutkielmien ohjaus. Tämä on johtanut laitoksen profiloimaan kummallekin tutkielmalle omat oppimistavoitteet, joihin nähden tutkielmat entistä systemaattisemmin pyritään arvostelemaan.

Kandidaatin ja pro gradu -tutkielmien ohjaus on rakennettu tiiviiksi osaksi opintojen suunnittelua ja tutkielmaseminaareja. Seminaarit on eriytetty yleiseen osaan ja eri opettajien vetämiin aihekohtaisiin osiin. Yleinen osa on kaikille yhteinen ja se keskittyy tutkimusasetelmiin ja –menetelmiin tavoitteena vahvistaa tutkielmien *tieteellistä laatutasoa*. Seminaarien jälkeen opettajat antavat henkilökohtaisesti sekä substanssi- että menetelmäohjausta. Toimintamalli on havaittu hyväksi pro gradujen yhteydessä. Siksi se ulotettiin kandidaattitasollekin.

Laitoksella on pyritty yhdistämään opetusta, opiskelua ja tutkimusta ottamalla *opiskelijoita mukaan tutkimusprojekteihin*. Useita kymmeniä pro gradu –tutkielmia on laadittu osana monivuotisia tutkimusprojekteja (Eurooppalainen politiikka ja päätöksenteko, kansainvälisten konfliktien transformaatio, sukupuolten tasa-arvo, hallinnon arviointihankkeet ym.). Tutkielmien teon mahdollistavien tutkimushankkeiden liittäminen kaksivuotiseksi tarkoitettuun maisterin tutkintoon on aikataulusyistä kuitenkin havaittu suureksi haasteeksi.

Pro gradu -tutkielmien *arvostelussa* on käytetty sanallisen arvostelun tukena jo monen vuoden ajan arvostelukriteerit täsmentävää lomaketta. Se on kuitenkin päätetty uudistaa vastaamaan paremmin yhä moniulotteisempia arvostelutarpeita. Pro gradu –tutkielmien arvostelua arvioidaan osana kaikille valmistuneille suunnattua gradukyselyä (ks. alla), mutta kandidaatin tutkinnon osalta vastaava käytäntö on vielä harkinnassa. Ohjaaja lukee pro gradu –käsikirjoituksen käytännössä aina ennen sen lopullista jättöä ja tapauksesta riippuen 1-3 kertaa ennen viimeistä käsikirjoitustakin. Valtiotieteellinen yhdistys ry on nimennyt kaikkein useimmin (8/13) laitoksella tehdyn pro gradu –tutkielman *vuoden parhaaksi graduksi*.

Jatkokoulutusta tehostetaan. Laitos on nostanut jatkokoulutuksen voimakkaammin esiin, kun peruskoulutuksen kehittämisessä on päästy selvästi eteenpäin. Tutkintojen rakenneuudistuksen yhteydessä (2005) uusittiin myös jatkokoulutusohjelma. Ohjelmaan sisällytettiin entistä enemmän pakollisia teoria- ja metodologiaopintoja. Ohjauskokemukset olivat osoittaneet tämän pohjan olevan usein riittämätön. Koska jatko-opiskelijoiden odotukset ohjauksesta ovat olleet vaihtelevia, julkaistiin *hyvän ohjauksen periaatteet*, jotka sitovat sekä ohjaajaa että ohjattavaa. Jatko-opiskelijoiden valintaa on täsmennetty korostamalla riittävää opintomenestystä (gradusta vähintään magna cum laude approbatur), tutkimussuunnitelman laadun tärkeyttä sekä laitoksen todellisia ohjausmahdollisuuksia ehdotetulla tutkimusalueella. Tutkimustoimintaa ja jatkokoulutusta ollaan myös kytkemässä toisiinsa entistä tiiviimmin. Hyvän mahdollisuuden tähän tarjoaa Suomen Akatemian vuonna 2005 valitsema globaalin hallinnan huippututkimusyksikkö, jonka toisena johtajana toimii laitoksen professori Heikki Patomäki.

Laitos on mukana myös neljässä tutkijakoulussa. Näiden opiskelijat ovat osallistuneet kursseille ulkomailla ja kotimaassa. Jatko-opiskelijoista opiskelee ulkomailla vuosittain 4-6. Ulkomaisia jatko-opiskelijoita on n. 20. Ruotsinkielisillä jatko-opiskelijoilla on säännölliset tutkijatapaamiset yhdessä Åbo Akademin, Österbottens högskolan (Vaasa) ja Mithögskolanin (Ruotsi) kanssa. Uusia tutkijakoulusuunnitelmia on vireillä useiden laitosten kanssa.

Jatkokoulutuksen kansainvälisyyttä on edistetty myös lisäämällä jatko-opiskelijoiden osuutta vaihto-ohjelmissa ja osallistumalla LERU-kokoukseen Leidenissa aiheena yhteiset jatko-opiskelijoiden kurssit. Vuonna 2004 laitos oli mukana eurooppalaisessa projektissa, jonka loppuraporttiin "Doctoral Studies in Political Science - A European Comparison" (Pariisi 2005) sisältyy lehtori Erkki Berndtsonin ja professori Turo Virtasen artikkeli. Muut raportin artikkelit käsittelevät jatkokoulutusta Tanskassa, Ranskassa, Italiassa, Puolassa, Slovakiassa ja Iso-Britanniassa.

Tärkeänä osana jatkokoulutuksen kehittämisessä laitos toteutti myös koulutuksen *tasa-arvoprojektin* kohdealueena etenkin naisväittelijöiden suhteellisen pieni osuus. Loppuraportti (2005) suositti sukupuolinäkökulman nostamista voimakkaammin esiin jatko-opinnoissa sekä erityistä mentorointijärjestelmää naispuolisille jatko-opiskelijoille.

OPPIMISTA EDISTÄVIEN OPISKELU- JA OPPIMISYMPÄRISTÖJEN KEHITTÄMINEN

Tuutorointi ja HOPS liitetään yhteen. Laitos käynnisti vuonna 1983 tiedekunnassa – ja pitkälti koko yhteiskuntatieteellisellä koulutusalueella – ensimmäisenä opettajatuutoroinnin. Viime vuosina opinnot on organisoitu siinä määrin pienryhmiin ja henkilökohtaisen ohjauksen varaan, että kaikilla opiskelijoilla on keskusteluyhteys useampaan opintovaiheen opettajaan. Kokemukset osoittavat, että toimiva opettajatuutorointi syntyy vain opetuksen yhteyteen, ei siitä irralliseen neuvontapalveluun (jota sitäkin annetaan osana opetustehtäviä).

Uuden tutkintorakenteen myötä on kandidaatin ja maisterin tutkintojen opettajatuutorointi eriytetty ja kytketty *kolmivaiheiseen HOPS-menettelyyn*. Kandidaattivaiheessa yliopistonlehtorit tuutoroivat opintolinjakohtaisissa pienryhmissä HOPS1:n (1 op) laadintaa ensimmäisen lukuvuoden keskivaiheilla ja HOPS2:n (1 op) toisen lukuvuoden syksyllä. Professorit tuutoroivat HOPS3:n (1 op) laadintaa maisterivaiheen alussa. HOPS-menettelyssä hyödynnetään ETAPPI-järjestelmän informaatiota opiskelun etenemisestä. Syksystä 2002 lähtien käytössä on ollut syventävien opintojen *pakollinen henkilökohtainen maisteriopintosuunnitelma*, joka on kattanut aikataulutetun kurssien suorittamisen, työharjoittelun, opiskelun ulkomailla ja pro gradu –tutkielman tekemisen. Kaikki henkilökohtaiset opintosuunnitelmat arkistoidaan – ja myös päivitetään, mikäli opinnot viivästyvät vähintään puoli vuotta.

Laitos tukee opiskelijajärjestöjen ja tiedekunnan opiskelijatuutorointia. Laitoksen opiskelijatuutorointi toteutuu *kurssituutorointina* ns. instituutiovierailujen yhteydessä (ks. alla), kurssiavustajien käytössä sekä jatko-opiskelijoiden vetämien harjoitusryhmien muodossa.

Verkko-opetus laajenee. Yksittäiset opettajat ovat käyttäneet tietoverkkoa opetuksessaan jo pitkään. Tvt:n hyödyntämistä laitoksen opetustyössä on ohjannut virtuaalisen valtio-opin ohjausryhmä (VIRVA). Vuonna 2000 aloitettu *kahden verkko-oppikirjan* suunnittelu- ja toteutustyö on johtanut tuloksiin. Poliittika tieteenä –verkko-oppikirja nojaa lehtori Erkki Berndtsonin samannimisen oppikirjan uudistamiseen tvt:n keinoin. Sen nykyversiota käytetään valtio-opiin johdattavissa opinnoissa oheisaineistona. Dos. Pasi Saukkosen toimittama Suomen poliittinen järjestelmä (SPJ) –verkko-oppikirja sisältää helposti päivitettävää perustietoa instituutioista mutta myös itsenäisesti suoritettavia tehtäviä, audioaineistoja asiantuntijaluennoista ja linkkejä Suomen kansainvälisten suhteiden, politiikan ja hallinnon kannalta tärkeisiin tietoa-aineistoihin ja toimijoihin. Tämä verkko-oppikirja on ollut koko laatuyksikkökauden käytössä paitsi omalla laitoksella myös valtakunnallisesti (mm. HY Avoin, Tay, JY, TuKKK). Osasta verkko-oppikirjaa on toimitettu kirja (Paikkana politiikka 2003). Tämä toteutettiin yhteistyössä Yliopistopaino Oy:n kanssa organisoimalla monikanavajulkaisun pilottiprojekti. Laitos on siten luonut verkko-perusteisen ja vuosittain päivitettävän, valtakunnalliseen käyttöön tulleen uuden oppikirjan, joka on pitkälti korvannut tämän alan vanhentuneet painetut oppikirjat. Laatuyksikkökauden alussa suunnitelma-asteella olleen *kolmannen*, EU-verkko-oppikirjan valmistaminen on loppusuoralla ja sen nykyversio on käytössä siihen soveltuvassa opetuksessa (EU-opetus, vallan tutkimus). Siinä on hyödynnetty SPJ:n toimivia ratkaisuja. Myös intersektio-opetusta tukemaan on koottu governance-tutkimuksen tutkimustietokanta, joka on sijoitettu tutkimustiivistelmien kotisivulle laadittuun 'intersektioportaaliin'.

Kurssisivusto ja Oodi tukemaan toisiaan. Poikkeuksellisen mittavat laitoksen kotisivut on uudistettu keväällä 2005. Uusina sisältöinä tulivat mukaan mm. *tutkielmanteon tukisivut* (ks. alla), asiantuntijapalvelut ja tutkimushallinto. Painopisteenä on opiskelun tukeminen (esim. uuden tutkintorakenteen FAQ-palsta). Lähtökohtana on ollut vanhoille sivuille leimallisen kolmikielisyyden vahvistaminen.

Jo syksyllä 2002 otettiin kotisivuilla käyttöön pilottiversio kurssisivustosta, jossa esitetään kaikkien keskeisten kurssien osalta oppimistavoitteet, työskentelytavat, keskeinen sisältö, opintosuoritukset ja niiden arvosteluperusteet, kurssin arviointitapa, tiivistelmä edellisen kurssin opiskelija-arvioinneista ja kurssille asetetut kehittämistavoitteet sekä linkki opettajan laatimalle kurssin omalle kotisivulle. Uudistuksessa pyrittiin ratkaisemaan useita mm. koulutuksen itsearvioinnissa esiin tulleita kehittämistarpeita: kurssikohtaiset oppimistavoitteet ja arvosteluperusteet eivät ole riittävän selkeitä eivätkä riittävästi opiskelijoiden tiedossa; jatkuvasti kerättävän opiskelijapalautteen hyödyntäminen vahvistuu julkistamalla se; aiemmin muodoltaan vaihdelleille kurssisivuille muodostuu yhteinen perusrakenne, jonka sisällön tuottaminen tukee systemaattista laadun kehittämistyötä.

Kurssisivustoa on monipuolistettu kuulustelujärjestelmän sekä opintosuoritusten rekisteröinnin kehittämishankkeessa (KUORE). Laitos aloitti tiedekunnassa ensimmäisenä kattavan WebOodi-ilmoittautumisen kursseille ja kirjallisuuskuulusteluihin lukuvuonna 2003-2004 sekä oman kurssisivustonsa laaja-alaisen kehitystyön. Uusi ilmoittautumiskäytäntö mahdollisti myös opintosuoritusten rekisteröinnin integroinnin ilmoittautumisessa syntyvään pohjaan. Samalla otettiin käyttöön osasuoritusten automaattinen koostaminen kokonaissuorituksiksi ja kokonaissuoritusten automaattinen arvostelu. Tämä vapautti opettajat vastaavista rutiinistöistä. Kurssisivustoon integroitiin myöhemmin kursseille ja kirjallisuuskuulusteluihin ilmoittautuminen WebOodin kautta. Lukuvuodesta 2004-2005 lähtien koko tiedekunta siirtyi asteittain WebOodi-ilmoittautumiseen ja laitoksen kehittämän toimintamallin pohjalta.

Tutkielmien ohjaukseen liitetään tutkielmanteon tukisivut. Pohjaa tutkielmanteon tukisivujen laadinnalle loi TUTTU-projekti (2000-2003), jolla luotiin uusia toimintamalleja tut-

kimuslähtöiselle ohjaukselle. Hankkeeseen sisältyi vuosittain kaikki valmistuneet kattava kysely gradututkielmien ohjauksesta ja arvostelusta sekä työllistymistä selvittävät puhelinhaastattelut. Lisäksi perustettiin virtuaalinen gradupiiri VIRPI ja luotiin pääohjauksen tueksi muiden opettajien ja tutkijoiden asiantuntemuksen varaan nojautunut tukiohjausjärjestelmä. Järjestelmän ideana on löytää opiskelijoille juuri heidän aiheeseensa, menetelmäänsä tai teoriansa paneutunut apuohjaaja, joka avustaa ohjauksesta päävastuun kantavia professoreita.

Gradukyselyjen tuloksena havaittiin, että opiskelijat arvioivat varsin positiivisesti tukiohjausta. Käytännössä on kuitenkin huomattu, että tukiohjauksen kysyntä on markkinoinnista huolimatta ennakoitua vähäisempää, vaikkakin ehkä juuri silloin erittäin tarpeellista. Tästä syystä tukiohjausjärjestelmää päätettiin täydentää tutkielmanteon sivuilla. Näiden uskottiin tuovan apua silloin, kun tukiohjaajan käyttöä pidetään ylimitoitettuna.

Tukisivut on tarkoitettu kandidaatin tutkielmaa tai pro gradu –tutkielmaa laativille opiskelijoille. Myös jatko-opiskelijat voivat hakea sivuilta kertausta opintoihinsa. Sivuilta selviää, mitä laitos tutkielmilta odottaa, minkälaista tutkielmantekoon liittyvää opetusta on tarjolla ja minkälainen on laitoksen tutkielmaohjauskäytäntö. Oman kokonaisuutensa muodostaa tutkielmanteon verkko-oppikirja, jonne on koottu tietoa alkaen tieteellisen tutkimuksen luonteesta ja päättyen tutkimusprosessin eri osa-alueiden kautta tutkimusraportin laadintaan.

OPISKELUN KANSAINVÄLISYYS PÄÄMÄÄRÄNÄ

Opiskelun kansainvälisyys syvenee. Kansainvälisiä ilmiöitä käsittelevät *oppisisällöt* ovat elimellinen osa valtio-opin opiskelua. Opetuksessa on korostettu erityisesti eurooppalaista dimensiota (useat EU-kurssit, opintojaksot suomalaisesta ja eurooppalaisesta hallintokäytännöstä sekä Euroopan poliittisista järjestelmistä, jne.). Tätä on täydennetty globaaleihin ongelmiin keskittyvillä opintojaksoilla (esim. globaali hallinta ja sen uudistaminen).

Ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden sisäänotto on ollut pitkään tiedekunnan suurin, mutta sitä on edelleen kasvatettu (nykyään yli 20, muilla 1-10 vuodessa). Ulkomaisia tutkinto-opiskelijoita on kirjoilla runsaat 60 lukuvuosittain. Laitoksella on Sokrates/Erasmus-järjestelmässä 18 bilateraalista opiskelijavaihtosopimusta (yhteensä 34 opiskelijapaikkaa). Nordplus-järjestelmässä laitos on yhteistyössä 11 valtio-opin laitoksen kanssa. Valtio-opin opiskelijat opiskelevat ulkomailla myös monien muiden Helsingin yliopiston solmimien vaihtosopimusten turvin. *Runsaat puolet* kandidaatin opiskelevalle opiskelijasta *suorittaa osan opinnoistaan vaihto-opiskelijoina* ulkomailla. Laitos on *vastaanottanut lisääntyvässä määrin vaihto-opiskelijoita* (nykyään vajaat 40 vuodessa). Tämän lisäksi tulevat määräaikaiset ulkomaiset opiskelijat: yli 10 vuosittain.

Ruotsinkielisen professorin ja tuntiopettajien antaman ruotsinkielisen opetuksen (6 kurssia vuodessa) ohella opetusta annetaan *enenevästi englanniksi*. Englanninkielisten kurssien määrä on 2000-luvulla vakiintunut 18-22 kurssiin, mikä on selvästi enemmän kuin yhteiskuntatieteellisellä alalla yleensä. Lähes kaikki englanninkieliset opetusryhmät ovat suomalaisten ja ulkomaisten opiskelijoiden sekaryhmiä. Tämä tuo yhdessä opettajavaihdon kanssa runsaasti *monikulttuurisia* vaikutteita opiskeluun. Henkilökohtaista ohjausta on mahdollista saada ruotsin ja englannin lisäksi myös *saksan, ranskan ja hollannin* kielellä. Pro graduista on vuosittain 10-25 % englanninkielisiä, väitöskirjoista enemmistö. Ruotsinkielisten gradujen osuus on yli 10 prosenttia.

Koulutusyhteistyö jatkuu ulkomaisten yliopistojen kanssa. Edellisessä laatuyksikköesityksessä korostettiin eurooppalaisten yhteistyöjärjestöjen merkitystä laitoksen toiminnan kehittämiseksi. Vuodesta 1997 alkanut jäsenyys EU:n tukemassa valtio-opin verkostossa (European Political Science Network, epsNet, 76 laitosta) ja vuodesta 2001 lähtien vastaavassa hallinnon tutkimuksen verkostossa (European Public Administration Network, EPAN, 100 laitosta) on

tuonut laitokselle useita yhteisprojekteja eurooppalaisten laitosten kanssa opetuksen alalla. Laitoksella on ollut edustaja epsNetin hallituksessa kesään 2005 saakka (lehtori Erkki Berndtson) ja alusta asti julkisen hallinnon koulutuksen eurooppalaista akkreditointia varten perustetun järjestön (European Association for Public Administration Accreditation, EAPAA) komiteassa (professori Markku Temmes).

Laitoksen koordinoimista epsNet-hankkeista viimeisiä esimerkkejä ovat ”Erasmus and Political Science” (Marburg 2002), ”Life after Bologna” (Pariisi 2003) ja ”The New European BA/MA Structure” (Praha 2004). Yhteistyössä epsNetin kanssa on toteutettu VALVE-projektin eurooppalainen osuus. Vuosina 2002-03 opm:n rahoituksella toteutettu projekti, ’Valtio-opin tutkintorakenteiden suomalainen ja eurooppalainen vertailu’, vertaili tutkintorakenteita, opetussisältöjä ja –menetelmiä, koulutuksen tavoitteita ja arviointimenetelmiä, ohjauskäytäntöjä, tutkimuksen ja opetuksen yhteen nivomista sekä valmistuneiden työmarkkinoita Suomessa sekä 8 eurooppalaisessa yliopistossa. Projektin kansainvälisestä osuudesta on valmistumassa kirja ”Political Science in Europe. A Teaching Perspective”.

Lehtori Berndtson jatkaa toimintaansa epsNetissä, ”Quality of Political Science Teaching”-komitean puheenjohtajana. Komitean kanssa on vuonna 2004 aloitettu projekti ”Quality of Political Science Teaching in European Higher Education Area”. Tavoitteena on selvittää korkeatasoisissa eurooppalaisissa yliopistoissa sovellettavia valtio-opin opetuksen laadun ja sen varmistamisen käsitteitä ja mittareita sekä laadun arvioinnin ja kehittämisen käytäntöjä. Nopeasti kasvaneen vaihto-opiskelun ongelmien ja mahdollisuuksien kartoittamiseksi laitos koordinoi vuosina 2001-2005 vertailevaa eurooppalaista projektia ”Improving Faculty and Student Mobility Conditions in Europe”.

Opiskelijavaihdon konkreettiseksi kehittämiseksi on käyty neuvotteluja Radboud yliopiston (Nijmegen, Alankomaat) valtio-opin laitoksen kanssa sekä opiskelija- että opettajavaihdon syventämisestä. Keskusteluissa on ollut esillä mahdollisuus luoda kummallekin laitokselle 30 opintopisteen paketti vaihto-opiskelijoille. Laitos liittyi vuonna 2004 epsNetin ja ECPR:n (European Consortium for Political Research) tukemaan konsortiumiin, joka järjesti ensimmäisen eurooppalaisen valtio-opin kesäyliopiston 2005 Grenoblessa. Jäsenyys mahdollisti kahden laitoksen opiskelijan lähettämisen kesäyliopistoon ilmaiseksi.

OPETUKSEN JA YHTEISKUNNAN VUOROVAIKUTUS: KYTKENTÄ TYÖELÄMÄÄN VAHVISTUNUT

Opiskelijoiden työhönsijoittumista laitos on seurannut tiedekunnan, yliopiston rekrytointipalvelun ja tilastokeskuksen tietojen perusteella, mutta myös omin tutkimuksin (1993, 2000-2003). Työhönsijoittuminen on ollut kaiken aikaa hyvä. Lähes kaikki vuosina 1999-2003 valmistuneet maisterit kattavassa, TUTTU-projektiin liittyvässä 263 valmistuneen opiskelijan puhelinhaastattelussa on selvitetty opiskelua edistäneitä ja hidastaneita tekijöitä, oppimiskokemuksia, työllistymistä, nykyisen työn ja koulutuksen vastaavuutta ym. Tutkielmanteon ongelmia on seurattu myös vuodesta 2000 käynnissä olleella gradukyselyllä, johon osallistuvat kaikki gradunsa tarkastukseen jättävät opiskelijat. Tuloksia tarkastellaan ohjaajien yhteistaapaamisessa vuosittain. Vuoden 2004 alusta lomaketta laajennettiin kattamaan myös opiskeluaikainen työssäkäynti valmistuneiden puhelinhaastatteluista saatujen kokemusten perusteella. Kandidaatin tutkielmien tultua vakiintuneeksi osaksi opiskelua tulee tarve suunnitella tarkemmin myös tämän opiskeluprosessin seuranta.

Kerättyjä aineistoja on analysoitu 2004-2005 perusteellisesti tutkintorakennemuutoksen yhteydessä. Tulosten mukaan lähes kaikki opiskelijat tekevät vähintään puolipäiväisenä töitä opiskelun ohessa. Työtä pidetään pääsääntöisesti koulutusta vastaavana. Koulutuksen vahvuudeksi luetaan yleisvalmiuksien kehittyminen erityisesti tiedon muodostamiseen, analysointiin ja arviointiin liittyvissä tiedoissa ja taidoissa.

Uuden tutkintorakenteen myötä laitos on muodostanut oman työelämäorientaatio-opetuksen, joka sijoittuu kandidaattiopintojen eri vaiheisiin. Se toteutetaan yhteistyössä tiedekunnan ja valtio-opin opiskelijajärjestön ja alumniyhdistyksen kanssa. Korkeakouluopiskelijoiden harjoittelujärjestelmän kautta laitos saa vuosittain rahoitusta noin 35 harjoittelupaikkaan. Opiskelijat ovat saaneet erittäin hyviä ja myös työllistymistä edistäviä harjoittelupaikkoja etenkin julkisissa organisaatioissa ja usein Suomen ulkomailla sijaitsevista lähetystöissä. Työharjoitteluraportointi on uudistettu 2004: raportin sisältövaatimuksia on täsmennetty, ja opiskelija voi antaa erikseen luvan toisten opiskelijoiden tutustua hänen harjoittelupaikkaa arvioivaan raporttiinsa. Puutteita on edelleen raportti-informaation hyödyntämisessä.

Yhtenä toimintamuotona on ollut kurssituutorointi, johon ovat sisältyneet vanhempien *opiskelijoiden vetämät* johdantokurssin pääaineopiskelijoiden *ekskursiot keskeisiin valtiollisiin instituutioihin ja alumnien työpaikoille*. Uudet opiskelijat ovat tavanneet keskeisiä valtiollisia päättäjiä (tasavallan presidentti, pääministeri, etujärjestöt, keskeiset mediat ym.). Laitos on näin saanut muodostettua yhteistyösuhteita tutkimuskohteisiinsa, mikä on näkynyt yhteistyönä tutkielmien ja harjoitustöiden teossa, työharjoittelussa, opiskelijoiden työhön sijoittumisessa, asiantuntijaluentoina sekä arviointitutkimuksen ulkopuolisena rahoituksena.

KOULUTUKSEN LAADUN ARVIOINTI: LAATUJÄRJESTELMÄN KEHITYSTYÖ ETENEE

Laitos on seurannut tarkasti ENQAn (European Association for Quality Assurance in Higher Education) työtä. Bergenin seurantakokouksessa hyväksytyt ENQAn suositukset (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) sisältävät useita jo laitoksella omaksuttuja käytäntöjä.

Selvästi ilmaistut eri opintojaksojen oppimistavoitteet sekä Opintosuoritusten arvioinnin säännönmukaisuus ja läpinäkyvyys. Nämä ovat esillä jatkuvasti kehitettävällä kurssisivustolla (ks. edellä). Sivuille on tarkoitus liittää myös tutkintorakenneuudistuksen myötä laaditut avainopintojaksojen ydinainesanalyysit, joita muokataan jatkuvasti kokemusten mukaan, sekä opiskelijan ajankäyttöohje. Näin opiskelijat saivat tiedon oppimistavoitteita koskevista odo- tuksista myös työmääräarvioiden kautta.

Opiskelijoidensa etenemisen ja suoritusten systemaattinen seuranta. Tähän antaa entistä paremmat mahdollisuudet uuden tutkintorakenteen kolmiportainen HOPS-järjestelmä.

Opiskelijoiden kannustaminen arvioimaan aktiivisesti laitoksella annettavaa opetusta. Palautetta opetuksesta on kerätty systemaattisesti vuodesta 1994 lähtien. Pääasiallisina muotoina on käytetty *yhteiskeskustelua* kurssin loppuksi sekä anonyymiä *palautelomaketta* (myös sähköisenä kotisivuilla) kursseista ja kirjallisuuskuulusteluista. Lomakepalautteen keruussa on enenevästi käytetty kurssikohtaisesti räätälöityä lomaketta, jonka avulla voidaan paremmin arvioida myös oppimiskokemuksia. Yhä enemmän on annettu painoa opiskelijoiden *itsearviointille ja vertaisarvioinnille*. Graduohjauksesta kerätään gradukyselyn yhteydessä palautetta. Opettajat hyödyntävät palautetietoa sitä mukaa kuin sitä kerätään. Laitos edellyttää, että opettajat julkistavat saamansa palautteen kurssisivustossa. Vähintään joka kolmas vuosi palaute-tieto yhdistetään ja käsitellään kehittämisseminaarissa, jossa käsitellään opetussuunnitelman uudistamista pienryhmissä yhdessä opiskelijoiden kanssa. Osa laitoksen opettajien ja opiskelijoiden vuorovaikutuksen kehittämistä ovat olleet opiskelijoiden järjestämät, kuukausittaiset *laitoskahvit*, joilla opettajat ja opiskelijat käyvät ajankohtaisia keskusteluja. Esille on tullut useita oivalluksia opetuksen ja oppimisen laadun kehittämiseksi. Samalla opettajakunta on saanut palautetta työstään, ja yhteisöllisyyskin on lisääntynyt.

Opetuksen laadun takaaminen. Myös laitoksen tuntiopettajien opetukselta odotetaan korkealaatuisuutta ja sitoutumista laitoksen tavoitteisiin; heidät on velvoitettu keräämään opiskelijapalautetta opetuksesta ja raporttoimaan se laitokselle. Laitos on käyttänyt aineistoa hyväksi tuntiopetuksen kehittämisessä. Opetustarjouksilta on edellytetty kirjallista suunnitel-

maa oppimistavoitteista, sisällöstä ja toteutustavasta sekä yhteensopivuutta opetuksen laadun kehittämistavoitteiden kanssa. Läheskään kaikkia tuntiopetustarjouksia ei ole hyväksytty. Perinteisten laitoskokousten ohella opetuksen ja opiskelun kehittämistyön organisoinnissa ovat keskeisellä sijalla olleet 1-2-päiväiset *kehittämisseminaarit* (yleensä kahdesti vuodessa), joihin osallistuu opettajakunnan ja opiskelijoiden lisäksi opintoasioista vastaavia virkamiehiä ja opetuksen ja oppimisen innovaatioiden kehittäjiä. Aiheina ovat viime vuosina olleet opettajan näkökulma tietotekniikkaan (2002; seminaarin työkaluna käytettiin Empowerment Assessment -järjestelmää), tutkimustoiminnan kehittäminen (2003) sekä ydinanalyysi ja uusi tutkintorakenne (2004).

Työelämäpalaute. Valtio-opin opiskelijoiden senioriyhdistyksen kanssa on järjestetty vuodesta 2000 lähtien opiskelijoille *alumniseminaareja*. Vastavalmistuneiden haastattelut ja työelämäorientaatio on kuvattu edellä.

Oman laatuinformaatiojärjestelmän kehittäminen. Kokonaistyöajan käyttöönottoon on yhdistetty *opetustyöajan suunnittelu ja opetuksen tulosten kurssikohtainen seuranta*. Tavoitteena on kehittää opetuksen tuottavuus- ja laatu-tietoisuutta tekemällä erilaisten opetusmenetelmien työaika- ja tulosvaikutukset läpinäkyvämmiksi. Jokainen virkaopettaja saa tietää kaikkien opettajien tuottamat opintoviikot opintojaksokohtaisesti. Näin kaikkien on mahdollista seurata opetuksen kuormitusta ja tehdä esityksiä opetuksen uusiksi järjestämistavoiksi. Kun erilaisten opetusmuotojen työaikavaikutukset ovat tiedossa, voidaan opetuksen laatuavoitteet ottaa paremmin huomioon. Tuntiopetuksen suunnittelun yhteydessä lasketaan kurssikohtaiset opintosuoritusten yksikkökustannukset (opintosuoritus, €), jotta opetuksen *kustannuksia ja laatua* voidaan paremmin tarkastella suhteessa toisiinsa. Korkeammat kustannukset ovat perusteltuja, mikäli kurssin laatuvaatimukset sitä edellyttävät. Laatu-tietoisuutta on pyritty jatkuvasti parantamaan pitämällä käynnissä useampaa kehittämisprojektia yhtäaikaaisesti. Laatua on tarkasteltu koulutustavoitteiden ja ydinsisältöjen suhteen tiedollisten, taidollisten ja arvoihin liittyvien näkökulmien avulla, mutta kehitystyön haasteet ovat edelleen suuret.

KOULUTUKSEN UUDET NÄKYMÄT JA OPETTAJEN PEDAGOGISTEN VALMIUKSIEN KEHITTÄMINEN

Eurooppalaisen korkeakoulualan kehittyminen Bolognan prosessin myötä on muuttanut valtio-opin laitosta. Prosessia on hyödynnetty, mutta siihen on suhtauduttu myös kriittisesti. Kaksivaiheinen tutkintorakenne luo esimerkiksi ongelmia omien opiskelijoiden vaihdon ajoittamiseksi. Siksi laitos on määritellyt vaihdolle suositusajankohdan. Voimakkaasti lisääntyvä vaihto-opiskelu kasvattaa joidenkin kurssien osanottajien lukumäärän kohtuuttoman suureksi.

Edellisessä esityksessään laitos painotti keskittyneensä kehittämään ennen muuta peruskoulutusta ja korosti monipuolisen ja jatkuvan seuranta- ja arviointitiedon keruuta ja hyödyntämistä sekä monipuolisen kurssisivuston jatkuvaa päivitystarvetta. Uusina painopistealueina mainittiin uuden teknologian, kansainvälisen yhteistyön sekä jatkokoulutuksen kehittäminen. Laitos on jatkanut toimintansa kehittämistä entisillä kehittämisalueilla ja pyrkinyt vastaamaan myös omiin strategisiin linjauksiinsa. Uutta teknologiaa on hyödynnetty entistä monipuolisemmin, opetuksen kansainvälisessä yhteistyössä on päästy pitkälle sekä jatkokoulutuksen kehittämisessä hyvään alkuun.

Keskeisimpänä tulevaisuuden tavoitteena on opetuksen ja tutkimuksen entistä parempi yhdistäminen. Laitos haluaa olla aktiivisesti mukana eurooppalaisen jatkokoulutuksen kehittämisessä. Yleensäkin opetuksen tutkimusperusteisuutta halutaan vahvistaa: opettajien tulisi opettaa pääsääntöisesti aiheita, joista he tekevät myös aktiivisesti tutkimusta.

Samalla laitos kannustaa opettajia osallistumaan pedagogiseen koulutukseen. Tästä onkin hyviä kokemuksia. Yhdessä tiedekunnan kanssa laitos on järjestänyt omille opettajilleen räätälöityjä tv-t-aiheisia koulutustilaisuuksia. Uusiin jatkokoulutusvaatimukseen sisältyy mahdollisuus osallistua yliopistopedagogiseen koulutukseen, jos tavoitteena on akateeminen ura.